

MERKWAARDIGE BOMEN in MARTENSLINDE:

De drie lindes aan het oorlogsmonument

De linde is een boom die nauw verbonden is met de geschiedenis van Martenslinde; ze heeft er zelfs haar naam aan te danken!

De oudste naam van het dorp is 'Linne' of 'Linde' en verwijst naar de lindeboom die in de Middeleeuwen in het centrum van het dorp stond en waar volgens sommige bronnen recht gesproken werd. In zijn boek 'Historia Lossensis' vermeldt Joannes Mantelius dat de schepenen van de Buitenbank van Bilzen bijeenkwamen onder de grote linde in Martenslinde. De exacte plaats waar die linde stond is niet duidelijk; maar aangenomen wordt dat dit op de plaats is waar nu het oorlogsmonument staat. (De naam van de Buitenbankstraat verwijst trouwens naar de vroegere buitenbank!)

Het oorlogsmonument werd, zoals in veel plaatsen in de omgeving, opgericht na de Eerste Wereldoorlog. Het was bedoeld om de gesneuvelde soldaten uit de eigen gemeente te herdenken.

In Martenslinde was er één gesneuvelde soldaat: Peter Peters (°1891), de oudste zoon van Simon Peter Peters, die veldwachter was in Martenslinde en Cornelia Lambrechts. De 24 jarige Peter overleed op 5 juli 1915 in Pervijze in de Westhoek. Zijn naam prijkt dan ook op een centrale plaats op het monument.

De onthulling van het oorlogsmonument vond plaats op 21 augustus 1921 en ging gepaard met een groots dorpsfeest, waar nagenoeg alle inwoners van het dorp aan deelnamen.

Aan beide van dat monument staan nu twee forse lindes. Wanneer ze geplant zijn is niet duidelijk; wellicht na de bouw van het oorlogsmonument in 1921?

De derde linde die er vroeger ook stond is er niet meer. Deze boom heeft het begeven ten gevolge van de vele wegverhardingen die in die tijd daar zijn aangebracht.

Door een actie van de Adviesraad Leefmilieu in Bilzen (ALEBI) werd in 2012 in alle deelgemeenten van Bilzen een boom geplant. In Martenslinde was dat een linde, die op de ontbrekende plaats aan het monument kwam. Iedere geplante boom kreeg een peter of meter, met als opdracht om de boom goed te verzorgen. Als lid van deze vereniging mocht Jeannine Vanherle, deze boom zelf planten en er meter van zijn. Nu, na 12 jaar staat hij er weer prachtig bij.

De twee oudste lindes zijn grote bomen met een stamomtrek van respectievelijk van 2,28 en 2,47 m en een hoogte van respectievelijk 14,6 en 14,6 m. Ze zijn gekandelaberd (gesnoeid). De jonge boom niet en laat ons hopen dat dit ook niet zal gebeuren, want lindes zijn mooie bomen die op oudere leeftijd een mooie vorm (habitus) krijgen en ook veel schaduw geven, wat zeker met de warme zomers meer dan welkom is!

De lindes aan het oorlogsmonument zijn Hollandse lindes (*Tilia x europaea*). Dit is bij ons de meest voorkomende soort; ze is het resultaat van een (spontane) kruising tussen de kleinbladige (*Tilia cordata*) en de grootbladige (*Tilia platyphyllos*) linde.

Lindes groeien vooral op voedselrijke grond en kunnen vrij oud worden. In het voorjaar verschijnen er veel lichtgele bloemen, die een zoete geur verspreiden en veel bijen en hommels aantrekken.

De bloesem wordt gebruikt voor thee en vooral de kleinbladige linde zou gegeerd zijn er om thee van te zetten.

De linde heeft ook een symbolische waarde en staat voor het vrouwelijke in de natuur. Voor de Germanen is zij de boom van Frija, de godin van schoonheid en vruchtbaarheid en met de kerstening van onze contreien werd deze boom aan Maria gewijd. Daarom kun je nogal eens een lindeboom aantreffen bij een kapel of hangt er een Mariakapelletje aan een lindeboom. Lindes zijn van oudsher alom bekend bij ons en zijn door de eeuwen heen vaak geplant op dorpspleinen. Dat is ook het geval bij het dorpsplein in Martenslinde, waar lindebomen het plein omzomen.

Een van de vele processies en optochten die langs de lindes trok (medio 20^e eeuw)

Situatie einde 20^e eeuw